

Fonden for Træer og Miljø 2015

Fonden for Træer og Miljø 2015

Eget forlag · København

2015

FONDEN FOR TRÆER OG MILJØ 2015

Forside: Ledreborg Allé. Foto: Hans Erik Lund
Redaktion: Henni Steffensen og Jette Dahl Møller
Grafisk produktion: Leif Bolding
Tryk: ClausenGrafisk

Udgivet af Fonden for Træer og Miljø
Reg. nr. i Fondsregistret: 000233

Indhold

Repræsentantskabsmøde 2015	6
Årsberetning 2014	7
Regnskab 2014	10
Valg til repræsentantskab og forretningsudvalg.....	11
Forretningsudvalgets beretning	12
Gerlevparkens Venner	16
Fonden for Træer og Miljø og Gerlevparken	20
Alléer – en mærkesag for Fonden	28
Fondens Støttekreds	44
Fondens Repræsentantskab.....	45
Kontaktoplysninger	46

Repræsentantskabsmøde 2015

LØRDAG DEN 9. MAJ 2015

PÅ JAGT- OG SKOVBRUGSMUSEET I HØRSHOLM

Dagsorden

1. Velkomst
2. Valg af dirigent
3. Formandens beretning
4. Spørgsmål til beretningen
5. Regnskabet 2014
6. Spørgsmål til regnskabet
7. Valg til repræsentantskabet
8. Valg til forretningsudvalget
9. Eventuelt

Niels Juhl Bundgaard Jensen bød velkommen til de ca. 50 deltagere, der trods regn og blæst var samlet i museets restaurant.

Formand for Dansk Dendrologisk Forening, Niels Juhl Bundgaard Jensen blev valgt som dirigent.

Det blev konstateret at repræsentantskabet ifølge fundatsen var lovligt indkaldt, idet indkaldelse med angivelse af dagsorden var udsendt pr. mail den 24. april 2015, og at man var beslutningsdygtige, da over halvdelen eller 12 ud af dets 19 medlemmer var til stede.

Til stede var:

Fra Dansk Dendrologisk Forening:

Katherine Richardson, Erik Dahl Kjær,
Hans Erik Lund, Niels Juhl Bundgaard
Jensen og Jette Dahl Møller

Fra Dansk Planteskolelærerforening:

Torben Leisgaard Jensen

Fra Dansk Skovforening:

Peter de Neergaard

Fra Danske Anlægsgartnere:

Leif Rasmussen

Fra Danske Landskabsarkitekter:

Lone van Deurs

Fra Park- og Naturforvaltere:

Hans Ove Pedersen

Fra Skovhistorisk Selskab:

Peter de Neergaard

Af enkeltmedlemmer:

Tove Hyllested

Afbud modtaget fra:

Fra Danmarks Naturfredningsforening:

Henrik Jørgensen

Fra Dansk Dendrologisk Forening:

Anders Korsgaard Christensen

Fra Det Danske Rosenselskab:

Jens Riis

Fra Det Kgl. Danske Haveselskab:

Bente Siiger Lustü

Fra Hedeselskabet:

Christian Als

Fra Skov og Landskab, Københavns Universitet:

Ole Rasmus Byrgesen

Fra Slots- og Ejendomsstyrelsen:

vakant

Af enkeltmedlemmer:

Niels Riegels

Årsberetning 2014

Af Katherine Richardson, formand for Repræsentantskabet

Aflagt ved repræsentantskabsmødet den 9. maj 2015 på Café Sneppen på Jagt og Skovbrugs-museet i Hørsholm.

Ofte hører jeg i forbindelse med mit klimagearbejde, at man ikke kan have fokus på den nødvendige omstilling til et samfund med lave drivhusgasemissioner på grund af finanskrisen. Mit svar er ”hvis vi ikke havde en finanskrise, og alt buldrede frem med fuld fart, hvem ville da tænke på at prioritere en omstilling?”. Som det er for klima, sådan er det også for Fonden for Træer og Miljø!

Finanskrisen har betydet, at arbejdet i Fondens Forretningsudvalg over de sidste par år, herunder 2014, har været fokuseret på omstilling af fondens udgifter til en situation med væsentligt reducerede indtægter. Vi har hele tiden opereret ud fra det mål, at Fonden fortsat skal være en levedygtig enhed selv under ændrede økonomiske betingelser.

Når man skal tilpasse en virksomheds udgifter til reducerede indtægter, er der som bekendt flere ”knap”, man kan trykke på: Den første ”knap” består af at se, om man kan øge indtægter på nogen måde. De finansielle forhold anno 2014-15 gør det svært, da obligationer, som historisk set har været ”et sikkert sted”, hvor fonde kan investere, og en strategi, som vi er vedtægtsforpligtet af, giver stort set intet udbytte for tiden. Forretningsudvalget med Henni ved roret har i 2014 været i banken og modtaget økonomisk rådgivning mht. forvaltning af Fondens portefølje. Vi er nu overbevist om, at der ikke er mere, vi kan gøre for at øge

indtægterne uden at udsætte Fonden for urimelig risiko. Udbytte fra vores investeringer i 2014 har været lavere end i 2013. Imidlertid er de første 3 måneder af 2015 meget positive, og havde vi lavet årsrapportering pr. 1. april ville resultatet, som I bliver præsenteret for under et senere dagspunkt, været langt mere positivt.

Foruden at prøve at få vores egne investeringer til at arbejde mere for os, er der teknisk set også mulighed for at øge vores indtægter via donationer fra andre fonde. Vi har i 2014 ansøgt en del fonde om midler, som skulle give os mulighed for at udgive vores jubilæumsbog. Den strategi have vi kun ringe held med – i parenteser kan man her bemærke, at de mindre fonde, som tidligere har støttet vores aktiviteter, også er blevet påvirket af den generelle finansielle situation, så der er mange, ligesom os, der har indskrænket deres fondsvirksomhed. Heldigvis kom Dansk Dendrologisk Forening til vores undsætning, og I har alle sammen set den flotte jubilæumsbog, hvis produktion blev påtaget af en mindre komite i Forretningsudvalget, og vi skylder dem en stor tak derfor. Personlig synes jeg, at dens udgivelse er en meget værdig måde, at fejre 40 år på banen!

En anden strategi for at tilpasse udgifter og indtægter er selvfølgelig, at reducere de marginale omkostninger. I 2014 – ligesom i 2013 – har Fonden ikke lavet uddelinger til eksterne ansøgninger. Derfor har vi ikke støttet nye initiativer – ud over vores bidrag til bogens udgivelse. I 2013 rapporterede vi, at vi selv havde flere projekter, vi overvejede at sætte i sving, når økonomien

kom i balance. I 2014 begyndte vi dog en diskussion (som kulminerede med et strategimøde i januar 2015) om balancen mellem at være en "Fond" eller en "Forening". Konklusionen blev, at vi føler Fonden er sat i værk af flere foreninger – "ejes", om man vil, af foreninger – og det er derfor næppe intentionen, at Fonden skal konkurrere som en selvstændig forening. Vi vil derfor foreslå, at Fonden fremover fokuserer på fondsvirksomhed, og arbejde for at udvikle de "frie midler", der potentielt kan anvendes til projekter initieret via ansøgning og eller de foreninger, som står bag Fonden. I særdeleshed ser vi gerne, at Fonden fremover igen kan støtte projekter og aktiviteter, som kan øge befolkningens viden om og interesse for træer, og den rolle de spiller både i kulturel- og miljømæssig sammenhæng, og at disse projekter selvfølgelig skal tage udgangspunkt i de

elektroniske og sociale medier, som kendetegner et "moderne" samfund.

Vi vil gerne høre repræsentantskabets holdninger til en større fokus på "fondsvirke".

Jeg kan tilføje, at vi i vores strategiovervejelser gik tilbage til de papirer, der ligger fra Fondens oprettelse. Det er klart, at der for 40 år siden var andre bekymringer i forbindelse med træer i miljøet (herunder fremtiden for vejtræer, og om træer ville forsvinde ud af bymiljøet) så visse projekttyper, som var tænkte for 40 år siden, er mindre aktuelle i dag. Dertil kommer, at der dengang var ringe muligheder for at få adgang til viden om træer. Derfor var Fonden tilsyneladende også tænkt som et forum, som kunne uddele af faglig viden, når borgere havde spørgsmål vedr. træer og deres behandling. Internet samt kravet om at universiteter uddeler mere af

I forbindelse med årsmødet var der arrangeret rundvisning i Arboretet ved professor Erik Dahl Kjær.
Foto: Hans Erik Lund

deres viden har gjort, at Fonden for Træer og Miljø næppe kan blive en større aktør i vidensmarkedet anno 2015. Tiderne har forandret sig, og derfor skal Fonden også forandre sig! Så vi ser en fremtid, hvor Fonden skal fokusere på fondsvirksomheden.

Endelig kan man som bekendt forsøge at bringe udgifter og indtægter i balance ved at reducere faste udgifter. Vi rapporterede i tidligere år om salg af vores domicil på Bentzonsvej, og om bestræbelserne på at bringe omkostninger ved Gerlevparken ned. I den forbindelse var den faste gartner blevet opsagt, og en frivillig forening etableret. Jeg må tilstå, at min tiltro til den plan kunne samles på et meget lille sted, da ideen blev lanceret. Til min overraskelse og store beundring er min tvivl omkring planen om, at forsøge at ”redde” Gerlevparken med hjælp af en frivillig indsats blevet gjort til synd og skamme! Især Hans Erik fra Forretningsudvalget og Henni har været tovholdere fra Fondens side. Begge har lagt umådelig mange timer i projektet, og vi skylder dem en stor tak, men den største tak går selvfølgelig til de frivillige selv!

Haven har aldrig set bedre ud end den gør i dag, og den er faktisk blevet valgt som et udflugtsmål for Verdenskongressen for roser i 2018, som afholdes i Danmark.

Men det handler ikke kun om roser – også træsamlingen er kommet mere til sin ret under det nye regime, og bliver besøgt af flere og flere! Oprettelsen af venneforeningen har været en utrolig lærerig og positiv oplevelse for Fonden, og vi er dybt taknemlige for de mange timer, der bliver lagt i havens pasning. I vil senere på mødet her komme til at høre om denne indsats i parken.

Et emne, der er nødt til at fylde meget i Fondens umiddelbare fremtid, er derfor at finde en varig løsning, som kan sikre Gerlevparkens fortsatte eksistens i tilfældet af, at Fondens økonomiske formåen ikke rækker til opgaven.

Så på papir ser det nok ikke ud som om vi har lavet meget i 2014! Alligevel føler jeg, at Fonden har gjort større fremskridt i 2014 end i de tidligere år, hvor jeg har ”kendt” den (altså siden 2011). Der er i Forretningsudvalgets regi i hvert fald kommet en større afklaring med hensyn til, hvordan vi skal anvende vores kræfter og hvordan man tilpasser Fonden til den moderne verden, herunder de nye finansielle rammer, der gælder for mindre fonde.

Moralen er måske, at der alligevel kan komme noget godt ud af en finanskrisen?

Vi glæder os til at høre Repræsentantskabets mening!

Regnskab 2014

Af Henni Steffensen

Hele regnskabet for 2014 er inden års-mødet udsendt til repræsentantskabet.

At årets resultat ender med et underskud på ca. 100.000 kr. skyldes en tilbageførsel af en donation på 50.000 kr., da det projekt, hvortil der var søgt, ikke bliver gennemført. Yderligere omkostninger i Gerlevparken vedrører selvrisko i forbindelse med tyveriet af to traktorer og forskellige mindre maskiner samt omlægning af låsesystemet. Herudover er den hårdt tiltrængte renovering af pavillonen gennemført med nyt tag, nye sternbrædder, tagrender samt udskiftning af dele af beklædningen og sluttelig malet. Der er kun medregnet udgifter til materialer, arbejdet er udført på frivillig basis af Gerlevparkens venner.

Der er stadig for lille et afkast af de bundne midler, hvilket især skyldes, at vi som almennyttig fond skal anbringe 50% af midlerne i danske obligationer, der som bekendt ikke er særlig attraktive for tiden.

På opfordring fra repræsentantskabet på mødet gennemgås porteføljens sammensætning med yderligere et pengeinstitut, for om muligt at øge afkastet.

RESULTATSOPGØRELSE 2014

Regnskabssammendrag. Alle beløb i kr.

Indtægter	270.709
Uddelinger og Gerlevparken	167.161
Administrationsomk. mv.	206.794
Årets resultat	<u>-103.246</u>

BALANCE PR. 31.12.2014

AKTIVER

Bunden kapital	7.523.704
Disponibel kapital	257.959
Aktiver i alt	<u>7.781.663</u>

PASSIVER

Egenkapital	7.750.787
Gældsforpligtelser i alt	30.876
Passiver i alt	<u>7.781.663</u>

REVISORS KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at regnskabssammendraget, der er uddraget af det reviderede regnskab for Fonden for Træer og Miljø for regnskabsåret 2014, i alle væsentlige henseender er et retvisende sammendrag af dette regnskab i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

København, den 9. maj 2015

Beierholm

Statsautoriseret Revisionspartnerskab

Ole Møller Larsen

Statsautoriseret revisor

Valg til repræsentantskabet

Af Henni Steffensen

Medlemmer til repræsentantskabet vælges for en 4-års periode, og på valg i 2015 er: Katherine Richardson fra Dansk Dendrologisk Forening og Christian Als fra Hedeselskabet. Begge modtager genvalg.

Danmarks Naturfredningsforening indsetter Henrik Jørgensen, som afløser for Therese Goodley Dannisøe Nissen.

Det Kgl. Danske Haveselskab indsetter Bente Siiger Lustü som afløser for Jørn Bendts Hansen.

Repræsentantskabet består af indtil 22 medlemmer og det bestemmer selv, hvilke institutioner og foreninger der skal anmodes om at udpege repræsentanter – og kan tillige supplere sig selv med enkeltpersoner med særlig interesse for Fonden.

VALG TIL FORRETNINGSUDVALGET

Ifølge fundatsen vælges forretningsudvalget af repræsentantskabets midte for et år ad gangen med mulighed for genvalg. Udvalget kan bestå af 3 til 6 medlemmer.

Forretningsudvalget består i dag af:

Jette Dahl Møller, formand

Lone van Deurs, sekretær

Erik Dahl Kjær, kasserer

Hans Erik Lund

Torben Leisgaard

Erik Dahl Kjær ønsker at træde ud af forretningsudvalget og bliver afløst af Niels Juhl Bundgaard Jensen.

Forretningsudvalget konstituerer sig med formand, kasserer og sekretær.

I tilfælde af ledighed kan forretningsudvalget indtil næste ordinære repræsentantskabsmøde supplere sig selv blandt medlemmer af repræsentantskabet.

Dagsorden var herefter udtømt, og Katherine takkede dirigenten og tilhørerne for god ro og orden.

Efter en dejlig frokost i Café Sneppen var der rundvisning i Arboretet ved professor Erik Dahl Kjær og her plantede formanden for repræsentantskabet Katherine Richardson og medlem af repræsentantskab og forretningsudvalg Niels Juhl Bundgaard Jensen en Bangsbo fyr til minde om Fondens 40 år for træerne.

Katherine og Niels planter Bangsbo Fyren.
Foto: Hans Erik Lund

Forretningsudvalgets beretning

Af Jette Dahl Møller, formand for forretningsudvalget

*Aflagt på repræsentantskabsmødet
d. 7. maj 2015.*

Ligesom sidste år skal jeg her redegøre for forretningsudvalgets overvejelser. Hvor mange af de overvejelser/planer fra dengang blev ført ud i livet?

Hvad med Gerlevparken, som altid har været en økonomisk belastning? Fondens økonomi er ikke væsentligt bedret, men Parkens tilstand er væsentligt forbedret på trods af, at der ikke er tilført flere penge til parken fra Fondens side. Det skyldes i høj grad ildsjælene, Hans Erik Lund og Henni Steffensen, samt Marianne Porsborg, som er formand for Gerlevparkens venner.

Hans Erik Lund, Henni Steffensen og undertegnede havde møde med

Frederikssunds borgmester John Schmidt Andersen d. 20. marts. Han var tydeligt interesseret i Parken, dog kunne han ikke blot åbne pengetanken, men hvis vi blot også i det kommende år kan få den sædvanlige støtte, var det et positivt tiltag. Det var også et positivt initiativ fra hans side, at han havde talt med Kronprins Frederik om et muligt protektorat fra et medlem af kongehuset. Det var jo Dronning Ingrid, der tog initiativ til, at rosensamlingen kom til Gerlevparken.

Næste punkt på dagsordenen er netop Gerlevparken, og under det punkt får I mere at vide om arbejdet i Parken. Flere personer fra denne kreds har gennem årene sat spørgsmålstegn ved rosernes tilstedeværelse i Gerlevparken. Men der er

ingen tvivl om, at arbejdet med roserne falder ind under Fondens fundats. Det samme gør naturligvis træerne i Gerlevparken, både den danske træsamling men også de eksotiske træer. Formidlingen af samlingerne, som også er et af Fondens ansvarsområder, halter desværre bagefter for tiden, men det er vi opmærksomme på og vil gøre noget ved.

I det forløbne år er vi nået til den erkendelse, at vi gerne vil udrette mere for Fonden, end vi tidsmæssigt er i stand til. Det ambitiøse projekt med de vandrende træer, som skulle gå fra by til by, er vi desværre ikke kommet videre med. Vi har ikke tiden, især fordi vi besluttede os til at koncentrere arbejdet om fejring af vores 40 års jubilæum med en publikation. Vi søgte penge til at producere bogen, men fik kun tilsagn om 30.000 kr, det var ikke tilstrækkeligt til en luksusudgave. Men det er jo indholdet, der tæller, bogen skulle produceres, og da jeg er redaktør for Dansk Dendrologisk Årsskrift, var det naturligt at samle de to publikationer i en med titlen "40 år for træerne". Publikationen er en realitet, og med substantiel økonomisk støtte fra Dansk Dendrologisk Forening, og med stor opfindsomhed fra grafikerer Leif Bolding, blev prisen overkommelig. Tak til redaktionskommiteen: Hans Erik Lund, Henni Steffensen og mig selv, samt ikke mindst vores grafiker, Leif Bolding.

Der bliver færre og færre dendrologisk kyndige i Danmark, ja i verden. Den ekspertise, der findes inden for forretningsudvalget og repræsentantskabet, bruges til at kanalisere viden fra dem, der efterspørger viden til dem, der besidder viden. Forretningsudvalget skal ikke nødvendigvis selv løse alle de problemer, vi bliver præsenteret for, men skal snarere kunne henviser til nogen, der kender svaret, således at vi får skabt et netværk af folk med viden om træer.

Sidste år nævnte jeg også, at vi i fremtiden vil satse mere på Fondens egentlige arbejde, at uddele penge til gode projekter, der falder ind under Fondens formål. I det forløbne år, har opgaven været overkommelig, vi har ikke haft midler til uddeling, og jeg behøver ikke at oplyse om den finansielle situation i Danmark og om kapitalafkastenes minimale størrelser. Men der er grund til at forvente, at der for de kommende år kan blive tale om uddelelser fra Fonden, fordi øvrige udgifter er blevet nedskåret. Heldigvis er det jo nu således, at de fleste kommuner tager det grønne budskab alvorligt, og bidrager substantielt til det grønne miljø, således at Fonden ikke skal bruge penge på de opgaver, der retteligt hører hjemme under kommunerne.

Gerlevparkens Venner

Af Marianne Damgaard Porsborg, formand for Gerlevparkens Venner

ÅRSBERETNING 2014

2014 blev – på godt og ondt, et meget travlt år for Gerlevparkens Venner. Året startede med et par gode arbejdsweekender i foråret, hvor Torben Thim igen var sød at ”sparke” de mange fremmødte i gang, med gode råd og vejledning om forårsbeskæring af roser.

Efter disse fælles arbejdsweekender, knoklede mange frivillige videre på egen hånd i løbet af foråret og sommeren, hvor der blev skovet og ryddet op efter stormenes hærgen i parken, der blev luget, rettet bede op, sået honningurt og andre jordforbedrende planter, luget igen og igen, slået græs, rettet brosten op, vandet, fanget muldvarpe, klippet hække, renoveret skur, malet, luget lidt mere, slået lidt mere græs, vandet lidt mere, roser blev sommerbeskåret o.s.v.

I forsommeren afholdte vi tre, godt besøgte og gratis aftenvandring i parken, og den ene blev sluttet af på festlig vis med sangaften, hvor Slangstrup Korset, under ledelse af Peter Spies, underholdt. Tak for dejlig underholdning.

I august holdte vi en sommerfest i parken for Vennerne, hvor Superbrugsen Jægerspris var sød at sponsorere kødet, og hvor alle fremmødte bidrog til at gøre aftenen hyggelig og god!

I løbet af hele året, har bestyrelsen mødtes en gang om måneden, og det rosenfaglige råd, som en del af bestyrelsen, har mødtes endnu hyppigere. Der skal lyde en MEGET stor tak til Anne, Tine og

sidst på året: også til Lene – for den store indsats I har gjort for Gerlevparken, under kyndig vejledning af Torben Thim, med at registrere manglende roser, syge roser, rosernes placering i bedene – og i det hele taget det store arbejde, med at lave bedplejeplaner for parkens historiske roser. Det er et helt uvurderligt, og uundværligt, stykke arbejde I har lavet – tak for det!

Vennernes arbejds- og glædesstunder i Gerlevparken blev desværre forstyrret flere gange i årets lyse måneder. For det første blev parken, Fonden for Træer og Miljø, og de mange frivillige Venner generet af hele to kedelige indbrud i redskabsskuret. Flere, dyre redskaber blev stjålet i nattens mulm og mørke, to gange inden for næsten samme måned – til irritation og bekymring for Fonden og Vennerne, og til stor gene for Gerlevparkens økonomi.

For det andet, meldte nogle få byrådspolitikere pludseligt ud, midt i skole-sommerferien, at de ikke længere mente kommunen skulle støtte Gerlevparken økonomisk. Fra bestyrelsens side arbejdede vi derfor på højtryk, for at fortælle politikerne og offentligheden om parken og om parkens betydning for lokalsamfundet, ligesom vi fortalte, åbent og ærligt, at Gerlevparkens økonomi stadig ikke er den bedste, og hvor vigtig det kommunale tilskud derfor er for parkens overlevelse. Heldigvis blev der lyttet, og takket være især Tom Lysgaards (Borgenes Liste) indsats i Frederikssund Byråds budgetforhandlinger, blev det økonomiske tilskud til Gerlevparken ikke blot fastholdt endnu et år, men også forhøjet en lille smule i 2015. Denne ”sommerstorm” kunne vi naturligvis godt

Modstående side:

Vennernes grillfest under Dronning Ingrid's Eg.

Foto: Henni Steffensen

have været foruden. Men når det er sagt, vil jeg slå fast, at vi er meget glade for stadig at kunne modtage et økonomisk bidrag til Gerlevparken, i en tid hvor den slags tilskud, desværre, skæres væk i flere og flere kommuner.

Hen over sommeren fik Gerlevparken også en masse positiv omtale i de lokale aviser og i ugemagasinet Ude & Hjemme, med fine artikler om Gerlevparken, som vi er meget glade for. Ud over den fine presseomtale, kan Gerlevparken i øvrigt også prale af, at være kommet på Facebook i 2014, med en meget flot, åben Facebook-gruppe, hvor især Tania skal have stor tak for de mange fine fotos og opslag. Facebookgruppen fik omkring 150 venner i 2014 – og det seneste opslag om generalforsamlingen 2015, er nået ud til mere end 400 Facebook-brugere.

I løbet af efteråret arbejdede mange Venner ufortrødent videre i parken. Der blev knoklet – med nok en gang at fordele

Champost til de mest næringstrængende bede, og selvom kalenderen sagde efterår, blev parken altså fortsat passet og plejet af en lille fast skare af frivillige. Stor tak til alle Jer, som uge efter uge, måned efter måned – har brugt en masse fritid i 2014 på, at være med til at gøre parken bedre, smukkere, stærkere – og hen ad vejen: klar til den store Internationale Rosenfaglige konference i 2018.

Året i Gerlevparkens Venner blev sluttet af i december, med en hyggeligt Gløgg-aften hjemme hos Anne, hvor der også blev evalueret på året der gik i parken, og hvor Torben Thim fortalte om historiske rosenhaver.

2014 har altså været fyldt til randen med både gode og dårlige oplevelser – men, heldigvis: har vi haft flest gode! Tak til resten af bestyrelsen for rigtig godt samarbejde, og tak til alle Venner – aktive som passive – for at I på hver Jeres måde støtter op om Gerlevparken!

Modstående side:

En typisk situation i Gerlevparken, alle hjælper til.
Hans Martin er grillmester. Foto: Henni Steffensen

Foto: Hans Erik Lund

Fonden for Træer og Miljø og Gerlevparken

Af Hans Erik Lund, medlem af Fondens forretningsudvalg

STIFTELSEN AF FONDEN

Fonden for Træer og Miljø (Fonden) blev oprettet i efteråret 1974, og kunne i 2015, lidt forsinket, fejre Fondens 40 års jubilæum samtidig med det årlige repræsentantskabsmøde

Fonden blev oprettet på initiativ af Jens Asby, der da var kasserer i Dansk Dendrologisk Forening. Her havde man gennem flere år modtaget adskillige henvendelser om bevarelse og nyplantning af træer. Baggrunden var, at værdifulde træer alt for ofte og ukritisk blev fældet, og kun få træer var beskyttet af en fredning. Den generelle holdning var, at hvis et træ stod i vejen, så skulle det fældes. Holdningen blev næret af, at det kraftigt stigende antal biler og den derved øgede trafik krævede bredere veje. Det blev skæbnen for mange vejtræer og alleer.

Startkapitalen til Fonden var dels en gave på 14.000 kr. fra Dansk Dendrologisk Forening i anledning af foreningens 25 års fødselsdag, dels en gave på 2.500 kr. fra tre meget aktive medlemmer af bestyrelsen. Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond støttede senere Fonden med 25.000 kr.

Men der skulle mere end penge til. Højesteretsdommer Helga Pedersen rådgav og banede vejen for den konkrete udformning af Fonden, og blev første formand for Fondens repræsentantskab. Hun blev i 1979 efterfulgt af tidl. nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer, der varetog formandskabet i hele 32 år. En fantastisk indsats!

Stiftelsen af Fonden fandt sted i Landstingssalen på Christiansborg, hvor Folketingets formand Karl Skytte bød velkommen. Denne fornemme start blev bakket

Fig. 1. Bronzeskilt ved foden af Erik Hoffmeyers eg. Foto: Hans Erik Lund

Fig. 2. Efter afsløringen af bronzeskiltet ved Hoffmeyers eg blev der kigget på roser, blandt andet den der blev opkaldt efter og plantet af Victor Borge. Personerne er fv. Marie Jørgensen, Lise Rafaelsen, Lene Møller, Erik Hoffmeyer, Lars Dalsgaard og Henni Steffensen. Foto: Hans Erik Lund

op af en kreds af organisationer og enkeltmedlemmer, som arbejdede med eller havde interesse for træer, og som dannede repræsentantskabet.

Der blev samlet penge ind fra træinteresserede i den danske befolkning og fra diverse fonde, og Fonden kom hurtigt i gang med at støtte træplantninger, fx om Øster Mølle Sø i Dronninglund, og udbredelse af viden om træer, fx Claus Berings film om "Træer og Miljø", der blev vist i fjernsynet.

Dronning Ingrid var protektor for Fonden 1979-2000.

GERLEVPARKEN

I 1979 tilbød ejeren af Møllehøjgård, Aage Kann Rasmussen, Fonden at overtage

ejendommen. Aage Kann Rasmussen var uddannet som civilingeniør og havde været direktør for flere store entreprenørfirmaer i udlandet. Hans bror Villum Kann Rasmussen grundlagde vinduesfirmaet Velux.

Aage Kann Rasmussen var meget interesseret i dendrologi, og jeg husker endnu hans stolthed, da han i efteråret 1970 viste sin fine tjørnesamling frem ved en ekskursion for Dansk Dendrologisk Forening (DDF). I ekskursionsreferatet er der nævnt ca. 50 arter, krydsninger og varieteter, men i Fondens arkiv er der senere fundet navne på over 100 forskellige arter og varieteter af tjørn. Det er et voldsomt stort antal set i lyset af, at vi i Danmark kun har 3 naturligt hjemmehørende tjørnearter.

Hans ingeniørbaggrund kan anes af de

meget enkle konstruktionsprincipper for Gerlevparkens fire broer.

Ud over tjørnesamlingen er der den gamle park øst for Møllehøjgård og den gamle skov mod nord, plantet i 1880'erne af Ole Thygesen. Et af hans oldebørn er i øvrigt medlem af Gerlevparkens Venner. For at bevare samlingen tilbød Aage Kann Rasmussen Fonden at overtage området på 10 ha på gunstige vilkår. Et betinget skøde blev underskrevet i 1979, men først godkendt af myndighederne i 1980. En af grundene til forsinkelsen var en deklaration om arealets anvendelse. Samtidig blev der indgået en aftale mellem Fonden og Arboretet om at anvende området til et arboret for hjemmehørende danske træer og til forsøg med træer. Endvidere var der tanker om at etablere frøhaver. Her var beliggenheden langt fra andre parker og skove en stor fordel pga. begrænset bestøvning med uønsket pollen.

SALTFORSØGENE

Allerede i foråret 1981 begyndte forstskandidat og lektor Jens Dragsted et forsøg med forskellige vejtræarters evne til at tåle salt, som blev anvendt til glatførebekæmpelse. Forsøgene fandt sted i det område, hvor Poulsen Roserne nu befinder sig. De træarter, der blev undersøgt, var elm, eg, lind og birk, og gennem fire år blev de ca. 3000 træer vandet med fire forskellige salte i tre koncentrationer. Forsøgene afsluttedes i efteråret 1984, og forsøgsresultaterne blev i 1988 publiceret i en ph.d.-afhandling. Den blev sendt til de dengang over 275 kommuners tekniske forvaltninger, så man havde en videnskabeligt funderet viden om hvilke træarter, der ikke tålte salt, og derfor skulle skånes eller fravælges når nye vejtræer skulle plantes.

Det overordnede resultat var, at eg

tåler alm. salt ret godt, men til gengæld ikke tåler salpeter.

VALDEMAR PETERSENS HISTORISKE ROSER

Valdemar Petersen havde gennem en menneskealder indsamlet historiske roser i forskellige lande i Europa. I takt med at han blev ældre, blev det overvejet hvordan roserne og planteskolen i Løve kunne videreføres. Der var derfor nogen usikkerhed om skæbnen for disse roser. Roserne blev betragtet som en unik og meget værdifuld samling.

Dronning Ingrid, der som nævnt var Fondens protektor, fik udvirket, at samlingen i 1985 blev flyttet til Gerlevparken. Det var et stort arbejde, for det drejede sig om i alt ca. 3000 planter fordelt på over 600 arter. Flytningen blev støttet af forskellige fonde, og kostede ca. 4 mio. kr., et ganske anseeligt beløb. Anlægget er udformet af Agnete Muusfeldt og Inger Ravn.

I 1993-94 blev samlingen af historiske roser registreret og renoveret af Jette Dahl Møller og Jane Schul.

DEN DANSKE TRÆSAMLING

Efter saltforsøgene begyndte man at planlægge Den Danske Træsamling, der skulle placeres i den sydvestlige og nordvestlige del af området. Detailplanlægningen blev overdraget til landskabsarkitekt Morten Holme, og skete på baggrund af forarbejder udført af arboretforstander Bent Søegaard og professor Helge Vedel samt professor Sven-Ingvar Andersen.

I stedet for et decideret arboret blev planen konkretiseret som en skovtypesamling. Skovtyperne var ask, bøg, lind, elm, eg, røn, fyr og birk. Artsrigdommen blev sikret ved indplantning af træ- og buskarter, som er typiske for den pågældende

skovtype. Der blev anvendt træer og buske fra udvalgte danske frøkilder, i alt ca. 75 forskellige træarter fordelt på ca. 20.000 planter. På grund af vanskeligheder med at skaffe planter strakte tilplantningen sig over flere år.

POULSEN ROSERNE

Dines Poulsen tilbød allerede i 1985 en samling af sine krydsningsroser til udplantning i Gerlevparken. Det drejer sig om over 2000 planter fordelt på ca. 125 sorter. Den ældste er fra 1912! Anlægget er tegnet af landskabsarkitekt Morten Holme, og de bugtede bede med de lave roser giver et særdeles indbydende indtryk af Gerlevparken, og ofte så henrivende, at de besøgende ikke altid når frem til Valdemar Petersens roser. Samlingen af Poulsen roser udvides i takt med udviklingen af nye sorter, der bliver udplantet i Gerlevparken. Nordøst for Poulsen roserne findes

seks runde bede, hver med tre ”sorter” af roser. De illustrerer forædlingsarbejdet, idet der i bedet befinder sig en mor, en far og resultatet af krydsningen. Så enkelt kan det gøres!

DEN GAMLE PARK

Aage Kann Rasmussen købte Møllehøjgård i 1950 og fortsatte Ole Thygesens plantninger, især i området øst for Møllehøjgård. Der blev herved skabt en stor samling af træarter, som ikke vokser naturligt i Danmark. Der findes en plantegning og en oversigt over hvilke træer, der fandtes i de forskellige områder, udarbejdet af Find Günther Christensen i 1982. Der var mange sjældne træarter i samlingen.

Siden er træerne groet så meget, at flere langsomt voksende arter eller buske ikke længere findes. De er bukket under pga. mangel på lys, eller har stået på for våd bund. Der forestår derfor et stort

Fig. 3. Flot flerstammet rødelt i den gamle del af Gerlevparken. Foto: Hans Erik Lund

arbejde med at lokalisere de bevaringsværdige træer og tynde ud i de øvrige. Desuden skal de tidligere stier genfindes og reableres, og der skal etableres skiltning og udarbejdes en ny fortegnelse.

Tjornesamlingen er fordelt på to områder. Hvad den nordlige del af tjornesamlingen angår, har den været angrebet af ildsot, og var for fem år siden godt på vej til at blive overvokset af robinie, ær og løn. De fleste af disse selvsåede træarter er nu fjernet. Skiltene på tjornene er ikke genfundet.

Der er til gengæld skilte på tjornene i den sydlige del af tjornesamlingen, men tjornene er truet af de omkringstående store træer og af brombær. Hertil kommer, at de står på en noget fugtig bund, så fugtig, at enkelte store tjornetræer er væltet.

DRIFTEN

Aage Kann Rasmussen ydede bidrag til vedligeholdelsen af Gerlevparken i en kort årrække, men man var tidligt klar over, at den nødvendige vedligeholdelse af rosen- og træsamlingerne ville kræve økonomisk tilskud af anselig størrelse.

Da Gerlevparken med sine rosensamlinger fik stor publikumsbevågenhed, var det naturligt for Jægerspris Kommune at støtte vedligeholdelsen med det halve af hvad plejen af rosenbedene kostede. Fonden bidrog med den anden halvdel.

Ved kommunesammenlægningen i 2007 blev Jægerspris Kommune lagt sammen med Frederikssund Kommune. Frederikssund fortsatte støtten et par år, men satte den så ned. Finanskrisen i 2008 gjorde situationen endnu værre, idet Fondens afkast af de båndlagte midler blev reduceret til ud over administrationen og støtte til ganske få projekter kun at kunne honorere den mest nødvendige vedligeholdelse af Gerlevparken og dens samlinger.

GERLEVPARKENS VENNER

Flere år med utilstrækkelig pleje og vedligehold satte sit præg på samlingerne, og da Fonden ikke evnede at bidrage mere end den allerede gjorde, var situationen uholdbar.

Ved et tilfælde blev vi opmærksomme på, at samlingerne i parken ved Boller Slot ved Horsens gennem næsten 25 år var blevet vedligeholdt af en kreds af frivillige. Den model burde Fonden også kunne anvende, og der blev givet grønt lys til at oprette en kreds af frivillige til at varetage plejen af rosensamlingerne. Det viste sig at mange parker blev vedligeholdt af frivillige, hvilket bestyrkede os i, at det var en farbar vej.

Et lille år senere fik vi en henvendelse fra Rosenselskabet ved Inge Schiørning og to af Selskabets kredsformænd, Lise Færch og Tine Hagedorn-Olsen. De var bekymrede for rosensamlingernes fremtid, og foreslog et samarbejde.

Gerlevparkens samlinger blev herefter besigtiget sammen med rosenelskeren Torben Thim, der overtog planteskolen i Løve efter Valdemar Petersen, og var ansvarlig for at samle og pakke roserne fra Løve. Han har derfor et blødt sted i hjertet for Valdemar Petersens roser i Gerlevparken. Tilstanden for flere af rosenbedene var alvorlig. De fleste steder havde ukrudtet gode kår, og der var selvsåede træer af anselig størrelse. Vildskud fra podestokkene havde taget føringen, og roserne manglede de allerfleste steder at blive tyndet kraftigt. Mange steder var der huller, hvor en sort ikke havde kunnet trives.

Torben Thims første konklusion var: ”det er ikke umuligt”! En halv time senere var den opjusteret til ”det er muligt”!

Vi blev hurtigt enige om at gøre noget, og aftalte at informere om behovet for hjælp udefra ved omtale i den lokale

Fig. 4.: Tilmelding til Gerlevparkens Venner. Foto: Hans Erik Lund

presse. I april 2013 mødtes de interesse-rede i Gerlevparken, og 15-20 meldte sig til at være med i Gerlevparkens Venner. En af dem, kom egentlig bare forbi for at købe nogle blomster, men blev så interesseret, at han nu er blevet en meget central person i Gerlevparken.

I august 2013 blev den stiftende generalforsamling afholdt. Forinden var der udarbejdet udkast til en hvervefolder for Gerlevparkens Venner, forslag til vedtægter og en aftale om at varetage plejen på vegne af Fonden. Forslaget til vedtægterne fik en del modstand, men blev på stedet rettet til, så alle kunne acceptere det.

Efter starten har Torben Thim afholdt flere kurser for Vennerne om den rette beskæring af roser. Viden er et nødvendigt fundament for korrekt behandling af roserne.

TRE ÅR ER GÅET

Der er nu gået tre år siden Gerlevparkens Venner blev stiftet. Det har været en kæmpe succes! Vi holder seriøse bestyrelsesmøder

6-8 gange om året, og der er dannet et udvalg, "Det RosenFaglige Råd" (DRFR), som har taget initiativet vedrørende alle aspekter angående roserne.

Fonden yder 100.000 kr. i årlig bistand (inkl. bidraget fra Frederikssund). De første år var bistanden dog noget højere på grund af anskaffelse af materiel til græsslåning. Undervejs har vi fået stjålet vores plæneklipper to gange med 5 ugers mellemrum. Det gav meget forståeligt en del modløshed.

Gerlevparkens Venner har

- fundet bedansvarlige for alle bedene i Valdemar Petersens roser, og de oprindelige tegninger er blevet digitaliseret. For hver rostype er der udarbejdet anvisning i dens rette beskæring og pleje.
- beskåret roser og fjernet ukrudt i alle bedene. Mange gæster udtrykker både stor glæde over, at forfaldet er standset, og at bedene ser bedre ud end de har gjort i mange år.

- udbedret felter uden roser med ny-plantning af over 200 nye roser.
- sammen med en af Gerlevparkens støtter og hans maskine ryddet et af bedene i rosenaksen (5 x 35 m), der var så domineret af rodskud fra grundstammerne, at der kun var 4-5 af de ønskede roser tilbage. Bedet forventes gen-tilplantet i efteråret 2016.
- frilagt brostensbelægninger ved bedene, klippet plæner og hække, tyndet i træbevoksningerne, udskiftet taget på vores pavillon, bekæmpet muldvarpe, ryddet op efter stormfaldene efter Bodil og det kraftige snefald og meget mere.

Det høje aktivitetsniveau har heldigvis givet medvind for nogle af vore ansøgninger til andre fonde om støtte. Retablering af det nævnte bed og andre bede forventes at koste omkring en halv million kr. I efteråret 2015 har vi fået 150.000 kr. i støtte til disse aktiviteter, så de rækker da et stykke af vejen.

Vedrørende Poulsen roserne er de

bedansvarlige endnu ikke fastlagt, men det er godt på vej, og må nødvendigvis ske i takt med at der melder sig flere i Gerlevparkens Venner.

Poulsen roserne er efter en langsom start nu så velplejede, at vi har genoptaget samarbejdet med Poulsen Roser om komplettering af bedenes tomme felter og plantning af nye forædlede roser. I den forbindelse er alle bedenes roser gennemgået af en af Vennerne, og mangler og tilstand noteret.

Rosenselskabet har foran Kina opnået at blive værtsland for verdenskongressen om roser i 2018. I den forbindelse er det planen, at Gerlevparkens to rosensamlinger skal besøges. Der forventes mange gæster.

ANDRE ASPEKTER AF GERLEV-PARKENS VENNER

Ud over at Gerlevparkens Venner har fået vedligeholdelsen af rosensamlingerne op på et højt niveau, er der også opstået et fantastisk netværk mellem Gerlevparkens

Fig. 5. Villy Jørgensen luger ukrudt i Poulsen roserne. Foto: Hans Erik Lund

Fig. 6. Trævandring hvor Erik Dahl Kjær fortæller om askens toptørre og meget mere om træer.
Foto: Hans Erik Lund

Venner. Snakken går om tirsdagen og torsdagen, hvor henholdsvis de bedansvarlige og ”De grønne Mænd” mødes.

Der er ingen tvivl om at flere af Vennerne betragter Gerlevparken og arbejdet med at vedligeholde de fine rosensamlinger som en ”god sag”, og glæder sig over at kunne yde et bidrag hertil. En af Vennerne bor i nærheden og er ikke helt rask. Han bruger arbejdet i Gerlevparken til at få ”de sorte tanker” på afstand. Det og netværket giver Gerlevparken en berettigelse langt ud over hvad roserne og træerne gør.

Antallet af besøgende i Gerlevparken er steget. Vi har ikke mulighed for at sige noget præcist om antallet, men det er Vennernes helt klare overbevisning. Gæsterne kommer ikke bare fra Frederikssund og omegn, men også fra det øvrige Danmark og udlandet.

Der har været afholdt rosenvandring to gange hver sommer med mange

deltagere, og i 2014 optrådte et sangkor for deltagerne. Alle havde en fantastisk og smuk aften! Og præsten i den nærliggende Gerlev Kirke har flere gange anvendt Gerlevparken til vielser og gudstjenester i det fri.

Herudover har der været ”trævandringer” med prof. Erik Dahl Kjær, den sidste desværre med for få deltagere på grund af utilstrækkelig annoncering, men til de fremmødte deltageres meget store tilfredshed.

FONDENS BESLUTNING OM GERLEVPARKENS FREMTID

På baggrund af den store succes med etableringen af Gerlevparkens Venner og deres indsats besluttede Fondens forretningsudvalg i forsommeren 2015, at Gerlevparken ikke alene skulle bevares så længe Gerlevparkens Venner yder den store indsats med vedligeholdelsen, men

også at anvende Gerlevparkens eksisterende træsamlinger som basis for udbredelse af viden om og forsøg med træer. Der er således allerede tale om at anlægge en lille frøhave med asketræer, som ikke er bukket under for sygdommen "askens toptørre". De mange træarter skal desuden registreres.

Der er et udtalt behov for at få fremmet uddannelser på alle niveauer om botanik og dendrologi. Måske Gerlevparken kan bidrage en smule hertil, ikke mindst i forbindelse med den nye skolereform, hvor skoleelever skal lære mere ved bla at røre sig og færdes i det fri.

LITTERATUR

Dansk Dendrologisk Forenings Årsskrift, 1975, s. 65. <http://www.dendron.dk/aarsskrift/docs/1975.pdf>

Dansk Dendrologisk Forenings Årsskrift, 1999, s 100. <http://www.dendron.dk/aarsskrift/docs/1999.pdf>

Dragsted, Jens: Undersøgelse af nogle løvtræarters reaktion på saltbelastning. København 1988.

Fondens årsskrift: 1980, 1981, 1985, 1987, 1989, 2002.

Gerlevparken. Den danske Træsamling og Rosensamlingerne. Ca. 1992

Gerlevparken. Fortegnelse over roserne i Rosensamlingerne. Ca. 1992.

Jubilæumsskriftet 40 år for træerne, udgivet af DDF og Fonden 2015.

Alléer – en mærkesag for Fonden

Af Henni Steffensen og Jette Dahl Møller

I Danmark kender vi alléer fra begyndelsen af 1700-tallet, som et væsentligt og karakteristisk element både i landskabet og i byerne, men alléer har deres oprindelse i fransk havearkitektur. Ordet allé kommer af det franske ord *aller*, på dansk at gå, og betegnelsen bruges, hvor beplantningen består af en eller flere rækker træer. I Frankrig blev alléer anlagt allerede i 1600-tallet i forbindelse med en vej.

Der gives ikke ganske bestemte regler for anbringelsen af træerne, idet der stort set altid er særlige forhold, der skal tages hensyn til. Dog forventer man, at alle træerne i en allé tilhører samme art og at afstanden mellem trærækkerne er mindst lige så stor som afstanden mellem træerne, og hvor det er muligt, plantes træerne lige overfor hinanden. Men hvor pladsen er trang, kan det være nødvendigt at plante træerne forskudt, således at de får mest mulig plads at udvikle sig på. Afstanden mellem træerne er bestemt af træernes størrelse, således at meget store træer som ask, valnød, platan og eg plantes med en afstand på 10-14 m. Afstanden for store træer som rødeg, ahorn, hestekastanje og lind bør være 7,5-10 m, mens arter af mindre træer som røn, navr og robinie kan plantes med en afstand på 5-7,5 m afstand.

Med inspiration fra Paris blev Frederiksberg Allé i Hovedstaden anlagt i årene 1700-04 som forbindelsesvej mellem København og Prinsens Gård, der lå ved den nuværende Frederiksberg Runddel. Alléen var forbeholdt kongen og hoffet, og kun dem. I 1785 blev der opsat

en stor jernport med en låge, hvor alléen munder ud ved Vesterbro. Senere fik udvalgte grundejere også nøgle til porten og kunne køre der. Porten blev nedlagt i 1862 og kom senere til ære og værdighed ved indgangen til Søndermarken på hjørnet af Pile Allé og Roskildevej. I 1867 overtog Frederiksberg Kommune den smukke, dobbeltradede allé.

Alléer er smukkeste, når de er lange, regelmæssige og bestående af træer af samme alder eller størrelse. Der stilles store krav til plantematerialet: Det bør være ensartede individer, der vokser ens og udvikler sig ens. Alléer findes i alle variationer, lige fra den 7 km lange Ledreborg allé, der fører op til slottet, til den noget amputerede Pyrmonterallé i Sophienholms slotshave ved Bagsværd sø. Det er en ganske kort allé af lind, og den fører intetsteds hen! Træerne bliver klippet/beskåret og netop lind tåler gentagen, kraftig beskæring. Alléen blev anlagt ca. 1780 af den franske arkitekt Jean Jacques Ramée.

FONDEN OG ALLÉERNE

Ved Fondens repræsentantskabsmøde i 1980 talte professor, arkitekt Sven-Ingvar Andersson (1927-2007) om alléer, og sagde bl.a.:

”De alleer vi kender i dag, er frugten af en udvikling, hvis rødder trænger ned i kulturhistoriens dybeste lag og uden for Danmarks grænser. Men vi kan nøjes med at lægge mærke til, at man i det flade, træfattige danske kulturlandskab havde brug for at markere vejens strækning, og at manglen på sten gjorde træplantning til den billige og praktiske metode. Da dertil kommer,

at løvhøst var en ældgammel og velkendt måde at skaffe kreaturfoder på, kunne den tekniske opgave forenes med landbrugets økonomi, og alléerne af stynede popler og piletræer blev en realitet.

I anlæg af særlig historisk og æstetisk kvalitet burde det være en selvfølge, at alléerne bliver godt plejede i deres gamle form og til sin tid erstattet med nye træer. Alléer kan sådan set blive evige, hvis man bare sørger for at plante nye træer, når de gamle er udlevede. Nogle af alléerne i Versailles siges allerede at være tredje generation.

Men det er kostbare foranstaltninger, og man må se i øjnene, at mange alléer vil forsvinde i de kommende år uden at blive erstattet på stedet.

Det behøver imidlertid ikke at betyde, at landets samlede bestand af alléer bliver mindre. Man kan plante nye alléer nye steder. For eksempel på boligvejene ville en regelmæssig alléplantning være en rigtig

løsning. På den måde kan man markere en hovedsti gennem et boligområde, og der hvor gangstien løber parallel med gaden, kan en alléplantning være med til at give fodgængerne et fredet og intimt areal. Det er fint at vandre mellem rækker af bornholmsk røn og behageligt at have en række træstammer og en græsribat mellem sig og bilerne.

Endelig kunne man godt tænke sig, at man plantede alléer, bare fordi man syntes, at de er skønne. Nye parker – de kaldes friarealer eller rekreationsanlæg – er oftest frit formede med bølgende skovbryn eller blide bakkedrag. Det kunne godt tænkes, at en snorlige allé – uden begyndelse og uden mål – ville kunne fremhæve denne parktypes særlige ynde gennem kontrastens virkning på samme måde, som herregårdsalléerne i 1700-tals-landskabet var med til at tydeliggøre det myge danske landskab”. (Sven-Ingvar Andersson)

Ledreborg Allé. Foto: Hans Erik Lund

På Fonden for Træer og Miljøs repræsentantskabsmøde i 1984 udtalte professor Helge Vedel (repræsentantskabsmedlem for Danmarks Naturfredningsforening):

”Retableringen af den fredede Ledreborg Allé er en sag, som Fonden prioriterer særdeles højt. Det skyldes, at alléen kulturhistorisk og landskabsmæssig er enestående i Danmark, og er blevet kaldt Nordeuropas længste allé med sine 7,3 km. Der blev tænkt stort, da gehejmeråd Johan Ludvig Holstein sammen med arkitekt Lauritz de Thurah planlagde og lod det store vej- og plantningsarbejde udføre i 1740. Alléen er optaget på Christian Hammers kort fra 1751 og omtalt rosende i Erik Pontoppidans Danske Atlas:

Veyen, som begynder på Lethreborgs Vester Side, og strækker sig mod Østen 12000 Alne eller en Dansk Miil, er på begge Sider beplantet med Castanie, Linde, Eske og andre Træer, saa det uden Tvivl er een af de allersmukkeste Veye hertil Lands, særdeles efter at ved dennes Sønder-Side nyeligen ere opbygte elleve Bøndergaarde, Alle efter den samme Model, og med lige stort Mellerum, saa at enhver haver det meeste af sin tilhørende Ager-Jord liggende bag ved, i lige Strekning. Anledningen var en Skade, som med Tiden kan tilføre Gavn, nemlig at den største Deel af Byen Glim blev brændt og dens nye Bygninger ikke langt derfra, i bedre Orden og omsider til større Magelighed for Beboerne, opførte.

Med andre ord, man mente her at have skabt et miljø, hvor alléens træer og bygningerne – og det såvel Ledreborgs hovedbygning som de dengang nye bondegårde – harmonerede på enestående vis”.

Fonden afholdt i årene 1977-1984 i alt 35 forretningsudvalgsmøder, hvor Ledreborg Allé var på dagsordenen. Endelig i 1986 startede retableringen af alléen bestående af 1200 lindetræer, og med en behørig indvielse af det enorme projekt i 1992.

Tidligere slotsgartner ved Frederiksborg Slot, Visti Raae, har på Fondens vegne givet vellykket redningsaktion med kyndig beskæring af store alléer, bl.a. ved Dronninglund Slot, hvor Visti Raae foretog en beskæring, som mange ukyndige troede ville betyde døden for allétræerne, men som genskabte de smukkeste tænkelige lindealléer. Lignende beskæringer er udført ved Rosenholm Slot, Nørre Vosborg og andre steder, ligesom tidligere stadsgartner i Thisted Kommune Jakob Himmelstrup også har været en stor hjælp for Fondens arbejde for alléerne.

Elm var i midten af 1800-tallet et almindeligt brugt allétræ, så da elmesygen, der startede herhjemme i midten af 1950'erne, kulminerede i 1990'erne, bukkede mange af de historiske ca. 150 år gamle elmealléer under og måtte sluttelig fældes. Og her begynder en ny allé æra for Fonden, hvor der med faglig viden og økonomisk støtte er genplantet ca. 30 alléer rundt omkring i Danmark.

Fonden har i årenes løb også arbejdet med nyanlæg af alléer, som ofte har været foranlediget af, at ejere til større gårde har ønsket en allé ført fra en offentlig vej til en ejendom for at markere hovedindkørslen. Fonden har modtaget mange ansøgninger om støtte til alléer, og ved udvælgelsen af projekter har Fonden lagt meget vægt på, at de nye alléer skal være til glæde for andre end blot ejeren af alléen, dvs. også for forbipasserende og trafikanter.

VALG AF TRÆART

Ofte har ansøgningerne været ledsaget af et bestemt ønske, hvad angår trævalg, og det respekterer Fonden, men vi planter naturligvis ikke elm, før problemet med elmesygen er løst. Det samme gælder ask. Desværre har vi en enkelt gang været uheldige i trævalget, og det var da

Genplantet lindeallé ved Aagaard Gods. 2011. Arkivfoto.

Fonden i 2007 anlagde en allé af asketræer ved Aagaard Gods i Gørlev umiddelbart før træsygdommen asketoptørre kom i udbrud. Det gik desværre ikke godt, og alléen blev i 2011 genplantet med *Tilia vulgaris* 'Pallida'.

De mest almindeligt anvendte træarter til alléer er lind, platan, røn, løn, akacie, eg, poppel m.v. Tidligere blev også hestekastanje brugt, men det vil i dag også være betænkeligt at plante alléer af hestekastanje pga. angreb af kastanjinéermøl, førend resistente kloner kan skaffes, for selv om kastanjinéermøl ikke dræber træerne, så skæmmes de.

Eg og lind er i dag uden tvivl de hyppigst plantede allétræer, og blandt de mange arter og kloner er *Tilia vulgaris* 'Pallida' den oftest anvendte. Eg, *Quercus robur*, stilkeg, udmærker sig ved at klare sig fint i det åbne, forblæste landskab.

I litteraturen finder man stort set alle almindelige træarter omtalt som allétræer,

og i Nordisk Illustreret Havebrugsleksikon fra 1934 nævnes nogle mere usædvanlige arter: *Ginkgo biloba*, *Castanea sativa*, *Ailanthus altissima*, *Corylus colurna*, *Gleditsia triacanthos*, *Pterocarya caucasica*, *Liriodendron tulipifera* og naturligvis frugttræer. Den først nævnte, *Ginkgo biloba*, tempeltræ, udmærker sig ved at tåle forurenede byluft, og er bl.a. plantet i Hellerup i hovedstadsregionen. Allétræer bemærkes af mange mennesker, og der kan derfor være en god lejlighed til at udøve en pædagogisk indsats ved at anvende mindre kendte træarter til alléer.

Foruden sygdomme er der andre faktorer, der skader allétræer. Især i byerne er træerne udsat for saltbelastning i vinterperioden. Klorid-ioner er giftige for træerne, og natrium ødelægger jordstrukturen, endvidere sker der i forbindelse med asfaltering en stigning i jordens pH, som når op på alt for høje værdier, fordi der til asfalt tilsættes flyveaske. Det kan

således være meget vanskeligt at genetablere alléer i byerne. Nørre Allé i København har været omgivet af to prægtige rækker lindetræer. I takt med at træerne gik ud, blev der efterplantet, og det resulterede i en meget uensartet allé. Efterfølgende har man etableret en ny allé af ensartede træer, som allerede nu lover godt for fremtiden.

Kvaliteten af en planteleverance er afgørende for at en plantningsopgave bliver udført på en måde, så planterne etablerer sig godt og efterfølgende udvikler sig, så man opnår det ønskede resultat. Allétræer i planteskolen kræver derfor en særlig omhyggelig behandling, og de plantes ofte i større størrelser, end hvad der er sædvane til andre formål.

Fondens store engagement i alléer har også afspejlet sig i Fondens Årsskrift. I 2009 bragtes en artikel bygget på et glimrende

indlæg af landskabsarkitekt Karen Attwell fra Fondens årsmøde 15. maj 2009: ”Herregårdsalléer – En landskabelig herlighed eller et driftsproblem?”. Artiklen tager udgangspunkt i en sag om styning/beskæring af herregårdsalléer i en sjællandsk kommune, og fortæller, hvor galt det kan gå, når koblingen mellem den faglige viden, den nødvendige økonomi og beslutningsgangen svigter. Artiklen er bemærkelsesværdig og oplysende, den burde være tvungen læsning for alle, der har med alléer at gøre, både private og kommunale.

Desværre har Fondens ikke i de seneste år haft midler til alléprojekter, men der er ingen tvivl om, at der også i fremtiden vil være behov for Fondens assistance til både renoveringer og nyplantninger.

Maglemer Allé. Foto: Henni Steffensen.

1976 Dronninglund Slot

Slotsgartner Westi Raae er på vegne af Fonden konsulent på beskæring af lindealléer på Dronninglund Slot. Billedet viser den nyplantede allé mellem Asaa og Dronninglund.

1982 Rosenholm Slot

Slotsgartner Westi Raae er igen på vegne af Fonden konsulent på bevarende beskæring af lindealléerne på Rosenholm Slot.

1983 Broager Kommune

Fonden donerer vej- og allétræer til Broager Kommune.

1985 Simon Spies Alléen

Simon Spies Fonden henvendte sig til Fonden med ønske om at få plantet en allé til minde om Simon Spies. Et samarbejde med Vestskovens ledere resulterede i at man fandt et areal i Vestskoven i Herstedøster, hvor der blev plantet en egeallé bestående af 62 træer.

1987 Tønder By

Tønder Forskønnelsesudvalg udarbejdede et meget omfattende og spændende forslag til nyplantninger i byen, hvor Fonden valgte af støtte en alléplantning bestående af 50 ege-træer.

1992 Ledreborg Allé

Ledreborg Allé indvies 27. august 1992 efter at Fonden har arbejdet på dette projekt siden 1977/78, hvor landskabsarkitekt Morten Klint på Fondens vegne tog initiativ til en renovering og genplantning af alléen. Efter Morten Klints død blev opgaven overtaget af landskabsarkitekt Lone van Deurs. 1200 nye træer blev plantet, der således igen danner det, der er blevet kaldt Nordeuropas længste allé på 7,3 km i alt! I 1740'erne, da geheimeråd Johan Ludvig Holstein i samarbejde med arkitekten Lauritz de Thurah anlagde alléen, blev der plantet lindetræer efter tidens mode. Disse træer blev beskåret efter tidens mode, mens de nu plantede linde ikke formbeskæres. Foto: Hans Erik Lund

1994 Lerchenborg Gods

Renoveringen af alléerne i barokanlægget ved Lerchenborg Gods ved Kalundborg strakte sig over en årerække, hvor Fonden samlet har støtte med 74 kejserlind.

1998 Maglemer Allé

Et af Fondens større projekter er den 1,7 km lange Maglemer Allé, der forbinder landsbyen Maglemer med Knuthenborg Gods på Lolland. Den første allé, der bestod af engelsk korkelm, *Ulmus procera*, blev som følge af angreb af elmesyge fældet i 1998 – 130 år efter den blev plantet. 400 træer blev fældet og samtlige stød og rødder blev fjernet, således at man opnåede 10 m brede rabatter langs alléen. På Fondens anbefaling blev der valgt stilkeg, *Quercus robur*, til genplantningen og alle blev enige om forslaget. Maglemeralléen er blevet fremhævet som mønster for den ”rigtige” allébeplantning, især fordi afstanden fra vejkanthen til trærækken er stor – og afstanden fra trærækken til den dyrkede mark er ligeledes stor. Efter snart 20 år er alléen nu et markant og virkningsfuldt element i det flade landskab. Foto: Henni Steffensen

1999 Binnitze Gods, Lolland

Til Binnitze gods syd for Maribo har Fonden rådgivet omkring plantning af en helt ny allé på næsten 1 km fra landevejen op til godset. Fonden donerede almindelig eg, *Quercus robur*, til projektet. Foto: Inger Marie Wibholm

2000 Sædinggård Gods, Rødby

En 200 meter gammel allé bestod af elm, ahorn og lind. Fra Godsets side havde man forsøgt sig med, efter at de gamle syge elmetræer var fældet, at plante røn med vilde roser imellem. Helhedsbilledet blev rodet og så forfærdeligt ud. Fonden anbefalede at få skabt en smuk allé, og at begynde helt forfra med en ny allé af frynseeg, *Quercus cerris*.

2000 Roløkkegaard ved Nakskov

Den nuværende ejers far fik i 1971 fredet elmealléen, nogle pilehegn og flere enkeltstående træer, da han frygtede udviklingen i området, nemlig at gårde og marker blev sammenlagt, og de levende hegn forsvandt. Alléen måtte fældes på grund af elmesygen i 1999, og hermed forsvandt et markant og utrolig flot billede på alle årstider i det flade, noget bare landskab på nordvest Lolland. Den nye allé blev plantet med 70 egetræer i 2000.

2000 Saxfjedgård ved Rødby

Saxfjedgård er beliggende i et meget fladt, åbent og forblæst landskab på kanten af et stort fredet område. Ejendommen blev totalt tilintetgjort af stormfloden i 1872 og genopført for en stor dels vedkommende i kampesten. Stuehus og en staldbygning blev igen ødelagt ved en brand i 1909 og blev umiddelbart herefter genopbygget.

I 1950'erne nyetablerede man en lægivende haveskov, hvor 80% bestod af elmtræer, der alle måtte fældes på grund af sygdomsangreb. I forbindelse med genplantning i haveskoven ønskede man at plante en allé på den 1,8 km lange vej ind til gården. Alléen kom til at bestå af 117 egetræer *Quercus robur*.

2001 Nybøllegård ved Stege

Nybøllegård er tegnet af arkitekten M. G. Bindsbøll til Hother Hage (jurist og politiker) i 1856. Bygningen er en af Bindsbølls seks såkaldte 'cottage', det vil sige landsteder, der individuelt var tilpasset bygherren. Interiørene i stueetagen er farvesat og dekoreret af G. C. Hilker i pompejansk stil. Den nuværende ejer er 4. generation på stedet, og der blev efter ønske plantet en ny egeallé på 250 m, der kan være til gavn og glæde for kommende generationer, og æstetisk være et markant og flot islæt i den mønske natur og indkørslen til Stege.

2001 Holgershaab ved Nørre Alslev, Falster

Holgershaab hørte indtil reformen i 1536 under Maribo Kloster og til 1790 var den annekspræstegård for Nørre Alslev Sogn, hvorefter retsprofessor Holger Foss overtog gården, og det er efter ham, den får sit nuværende navn. St. St. Blicher var huslærer for familiens børn i årene 1800 til 1802. Nuværende ejer overtog ejendommen efter sin far i 1998. Efter at den gamle elmeallé fra 1868 var faldet for elmesygen, blev der plantet en ny egeallé bestående af 106 træer, *Quercus robur*. Foto: Henni Steffensen

2001 Sandholt Gods, Fyn

Sandholts historie går langt tilbage i tiden, Kronen ejede godset indtil slutningen af 1300-tallet, hvorefter der har været et utal af ejere, og mange historiske episoder har udspillet sig på stedet. Den nuværende ejer ønskede at genplante alléen til godset, og der blev plantet en lindealle bestående af 115 stk. storbladet lind, *Tilia platyphyllos* 'Ørebro'

2002 Marienlyst Gods ved Vordingborg

En ansøgning fra ejeren af Marienlyst Gods begyndte: "Jeg er den 'lykkelige' ejer af en 600 m elmeallé plantet ca. 1890. Den er nu ved at være på sin slutning p.g.a. elmesyge".

Godset er underlagt landskabsfredning, således at det skal bevare sin karakter som gods med landbrug og skov. Der blev plantet en egeallé *Quercus robur* med 132 træer.

2002 Sundvedgård ved Guldborg

Her trængte en gammel seljeronallé til udskiftning, og ejeren ønskede at genplante den 225 meter lange allé med røn, og der blev plantet 60 stk. *Sorbus aucuparia* 'Sheerwater Seedling'.

2002 Søgaard ved Ramløse

Søgaard er en slægtsgård, hvis nuværende ejer er 9. generation på ejendommen, der med sin beliggenhed direkte ved Arresø og Tibirke Bakker har fået betegnelsen som en af Danmarks smukkeste beliggende slægtsgårde.

Gården blev i 1830 flyttet fra Ramløse by og ud på det åbne land. Først de tre længer, og siden i 1878 fulgte stuehuset efter. Under opførelsen er gården gennemtænkt, blandt andet ved at Søgaard Kilden, der springer lige bag gården, løber videre gennem stald og ender i hovedbygningens kælder, hvor den i dag risler lige så stille igennem de dengang store anlagte kølebassiner til mælk.

Ejeren ønskede at plante en allé i den 130 meter lange indkørsel til gården. Trævalget faldt på pyrenæisk røn, *Sorbus mougeotii*, og den består af 28 træer.

2002 Kokseby Møllegård, Askeby på Møn

Kokseby Møllegård er opført i 1875. På ejendommens jord ligger en af egnens attraktioner, den ca. 800 år gamle stubmølle Kokseby Mølle, der fungerede aktivt indtil 1976. Gården er højt, frit og smukt beliggende med udsigt til Fanefjord Kirke, Grønsund og med kig til såvel Falster som Sjælland. I forbindelse med restaurering og åbning af møllen ønskede man at etablere en allé på den 300 meter lange markvej, der fører op til gården, og der blev plantet 58 almindelig hvidtjørn, *Crataegus laevigata* 'Pauls Scarlet'.

2002 Kejrup Gods, Kerteminde

Kejrup er en mindre, fynsk herregård ved Kerteminde. En ca. en km lang syg elmeallé, der er fredet sammen med 45 ha. omkringliggende landbrugsjord, blev fædet over nogle år, og endelig i 2002 stod arealet klar til genplantning.

Hovedbygningen fra 1800-tallet med sidefløj og portbygning markerer sig med sin dominerende farve i gult klart i landskabet både sommer og vinter.

En brand havde i slutningen af 1990'erne totalskadet en del af avlsbygningerne og efter restaurering og opførelse af en ny bygning, som omfattede maskinhus, korntørreri og halmlade modtog godsets ejer "Agro Arkitektur Prisen" i 2001 for dette projekt. Den nye allé blev plantet med 195 stk. almindelig eg, *Quercus robur* – A selektion.

2003 Håstrup Bylaug

Lokale kræfter var samlet om et stort fælles projekt, som lød på at plante træer på alle indfaldsveje. 100 rødtjørn blev plantet som allétræer på vejene ind til byen.

2004 Rynkebygaard ved Ringe på Fyn

Til erstatning for en elmeallé støttede Fonden projektet med 160 stilk-eg, *Quercus robur*, til en 850 m lang allé. Godset kan dateres tilbage til 1300-tallet. Hovedbygningen har gennemgået en større ombygning omkring 1858, og den har sammen med sidefløje været fredet siden 1983.

2004 Seggelundgård ved Christiansfeld

Elmealléen fra 1886, som blev meget beskadiget ved orkanen i 1999, og efterfølgende blev alvorligt angrebet af elmesyge, blev fjernet i 2002. De 120 træer blev erstattet af 98 kejserlind, *Tilia vulgaris* 'Pallida'. Netop lindetræer var ønsket, fordi man i Christiansfeld by altid har plantet lindetræer. Foto: Lone van Deurs

2004 Fredsted By ved Haderslev

I 1990 gennemførte Fonden "Plant Danmark-Dagen", hvor ca. 60.000 træer blev plantet over hele landet. Projektet blev gennemført med en usædvanlig stor bevilling fra Tuborgfondet. Fredsted by modtog 76 rød-tjørn, der efter plantning danner en allé gennem byen. Træerne blev angrebet af sygdom, og i 2004 var mere end halvdelen gået ud og resten hårdt angrebet. Det blev derfor besluttet af nyplante alléen med 80 lindetræer *Tilia cordata* 'Greenspire'.

2004 Eberts Villaby på Amager

Eberts Villaby blev grundlagt i slutningen af 1800-tallet af Hermann Ebert "En matador på Amager". Byen blev anlagt som et discount patricer-kvarter med store statelige huse i to fulde etager på små grunde og vejene anlagt som alléer bestående af lind, kastanje, røn og akacie omkring en central plads med springvand. Fonden støttede i 1997 med genplantninger af 40 linde- og akacietræer og igen i 2004 med 31 lindetræer *Tilia cordata* 'Greenspire'.

2005 Vesterbygaard ved Jerslev på Sjælland

Vesterbygaard har været i familiens eje siden 1843, hvor den blev købt som en brandtomt. Omkring bygningerne ligger en større have delvist omkranset af kampestensmure. Her er flere vandgrave og adskillige gamle og sjældne træer og vækster. Den gamle 700 meter lange elmeallé blev fældet i 1995 og er nu erstattet af kejserlind *Tilia vulgaris* 'Pallida'.

2006 Aagaard Gods, Gørlev, Vestsjælland

Aagaard Gods hovedbygning kan dateres tilbage til omkring 1600-tallet og er fredet. Som led i ejendomsplejen ved godset er der etableret større vådområder og vildtvenlige beplantninger, og man ønskede nu at genplante en fældet elmeallé. I den 650 meter lange allé blev plantet 130 asketræer *Fraxinus excelsior* 'Robusta'. På dette tidspunkt var man ikke opmærksom på den kommende sygdom, asketoptørre, der desværre angreb den unge allé, der måtte fældes og i 2011 blev erstattet af kejserlind *Tilia vulgaris* 'Pallida'.

2007 Avnbølgaard, Sønderjylland

Den gamle herregaard Avnbølgaard stammer tilbage fra midten af 1500-tallet. Ejeren er 4. generation på ejendommen og har planer om at videreføre stedet og forskønne det med genopretning af nogle levende hegn og plantning af solitære træer og en allé, som også kommende generationer kan få glæde af. Fonden støttede projektet med tildeling af 75 lindetræer *Tilia platyphyllos* 'Ørebro' til den nye allé.

Fotos er hentet i Fondens arkiv.

Fondens Støttekreds

Af Henni Steffensen

Fonden har en kreds af medlemmer – private, virksomheder, organisationer m.v., som gennem deres kontingent bidrager til Fondens arbejde og er med til at gøre Danmark mere grønt – samt støtte videreudviklingen af samlingerne i Gerlevparken ved Jægerspris, der ejes af Fonden, og passes delvis på frivillig basis..

Fonden er en selvejende institution, der ikke modtager støtte fra det offentlige. Alle administrationsomkostninger dækkes af egne midler, og al faglig støtte til projekter ydes vederlagsfrit af fagfolk, der er tilknyttet Fonden.

Fonden er af SKAT godkendt som almennyttig fond i henhold til ligningslovens § 8A, og er således ikke indkomstskattepligtig. Fonden er berettiget til at modtage gaver med den virkning, at gaveren kan få fradrag for disse i sin indkomst inden for de i loven fastsatte grænser.

Ifølge de nye regler fra og med 2012 er der intet bundfradrag. Man får fradrag for alle bidrag til hver forening, altså også for beløb under 500 kr. Man kan højst få fradrag for 15.000 kr., hvis man samlet giver 15.000 kr. og derover. For at opnå fradraget giver man sit cpr.nr. til fonden, der derefter indberetter beløbet til SKAT.

Støttekredsmedlemmer modtager Fondens årsskrift og inviteres til at overvære det årlige repræsentantskabsmøde, der afholdes i maj måned, hvor der arrangeres foredrag og/eller rundvisning. Møderne afholdes forskellige steder i Danmark.

KONTINGENT

Årlig kontingent for private: 200 kr.

Årlig kontingent for virksomheder og institutioner m.v.: 400 kr.

Kontingent indbetales på konto i Sydbank:
Reg.nr. 6735 konto nr. 1866578

Fondens Repræsentantskab

Formand for repræsentantskabet

Professor Katherine Richardson
Statens Naturhistoriske Museum,
Københavns Universitet

Fra Dansk Dendrologisk Forening

Chefpsykolog Anders K. Christensen
Skovrider Niels Juhl Bundgaard Jensen
Professor Erik Dahl Kjær
Forstkandidat Hans Erik Lund
Lektor emerita Jette Dahl Møller

Fra Danmarks Naturfredningsforening

Cand.scient. Henrik Jørgensen

Fra Dansk Skovforening

Advokat Peter de Neergaard

Fra Danske Anlægsgartnere

Anlægsgartnermester Leif Rasmussen

Fra Danske Landskabsarkitekter

Landskabsarkitekt Lone van Deurs

Fra Danske Planteskoler

Planteskoleleder Torben Leisgaard Jensen

Fra Det Danske Haveselskab

Bente Siiger Lustü

Fra Det Danske Rosenselskab

Pensioneret apoteker Jens Riis

Fra Hedeselskabet

Regionschef Christian Als

Fra Park- og Landskabsforvaltere

Landskabsarkitekt Hans Ove Pedersen

Fra Skov og Landskab,

Københavns Universitet

Arboretmester Ole Rasmus Byrgesen

Fra Skovhistorisk Selskab

Advokat Peter de Neergaard

Fra Slots- og Kulturstyrelsen

vakant

Enkeltmedlemmer

Landskabsarkitekt Tove Hyllested

Direktør Niels Riegels

Forretningsudvalget

Jette Dahl Møller (formand)

Lone van Deurs (sekretær)

Erik Dahl Kjær (kasserer)

Hans Erik Lund

Torben Leisgaard

Sekretariat

Henni Steffensen

Stensby Linie 13

4773 Stensved

Tlf. 3811 3205

post@fondenfortraeerogmiljoe.dk

Revisor

Revisionsfirmaet Beierholm

Statsautoriserede revisorer a.s

Kontaktoplysninger

Jette Dahl Møller

Lektor emerita
Statens Naturhistoriske Museum
Ø. Farimagsgade 2B
1353 København K
jatted@snm.ku.dk

Hans Erik Lund

Forstkandidat
Jagtvej 10
4040 Jyllinge
helund@helund.com

Henni Steffensen

Sekretariatsleder
Stensby Linie 13
4773 Stensved
post@fondenfortraerogmiljoe.dk

Katherine Richardson

Professor
Statens Naturhistoriske Museum
Universitetsparken 15
2100 København
kari@science.ku.dk

Gerlevparkens Venner

Kontakt Henni Steffensen
Stensby Linie 13
4773 Stensved
post@fondenfortraerogmiljoe.dk

Modstående side: Allé ved Hagenskov Gods.
Foto: Hans Erik Lund

